

DECIZIE

06 martie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Rodica Nicolaescu,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Nicolaescu
împotriva lui Valerii Agaci privind încasarea datoriei și penalităților,
împotriva încheierii din 12 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți prin care s-a
respins cererea de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului și nu s-a dat
curs cererii de apel și încheierii din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți prin
care s-a restituit cererea de apel depusă de Rodica Nicolaescu,

c o n s t a t ă :

La 13 martie 2018 Rodica Nicolaescu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Valerii Agaci privind încasarea datoriei în mărime de 10 000 Euro,
penalității în mărime de 10 000 Euro, cât și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, s-a respins integral
cererea depusă de Rodica Nicolaescu împotriva lui Valerii Agaci privind încasarea
datoriei în sumă de 10 000 Euro, încasarea penalității în sumă de 10 000 Euro și a
cheltuielilor de judecată.

La 13 septembrie 2018 Rodica Nicolaescu a depus cerere de apel nemotivată
împotriva hotărârii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, solicitând casarea
acesteia cu emiterea unei hotărâri noi de admitere a acțiunii. Totodată a solicitat
scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu starea materială grea.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins
cererea Rodicăi Nicolaescu privind scutirea de la plata taxei de stat la depunerea
cererii de apel împotriva hotărârii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul
Central.

Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Rodica Nicolaescu și s-a oferit
termen pînă la 29 noiembrie 2018, ora 09.00, pentru prezentarea dovezii de plată
a taxei de stat în mărime de 9000 lei, precum și pentru prezentarea cererii de apel
motivate.

S-a explicat apelantei că, dacă nu vor fi lichidate neajunsurile menționate și nu va fi prezentată cererea de apel motivată, precum și taxa de stat în termenul stabilit, cererea de apel nu va considerată depusă și împreună cu toate documentele anexate ca fi restituită.

Prin încheierea din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel formulată de Rodica Nicolaescu împotriva hotărîrii Judecătorei Edineț, sediul Central din 16 august 2018, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Rodicăi Nicolaescu împotriva lui Valerii Agaci privind încasarea datoriei, a penalității și a cheltuielilor de judecată, cu remiterea apelantei a cererii de apel cu toate documentele anexate.

La 31 ianuarie 2019 Rodica Nicolaescu a depus cerere de recurs, solicitînd casarea încheierilor din 12 noiembrie 2018 și încheierii din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, soluționarea chestiunii privind scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, admiterea cererii privind scutirea de plata taxei de stat, cu restituirea la rejudecare a cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că, deși a solicitat scutirea de plata taxei de stat, avînd o situație financiară dificilă, și anume nu este angajată în cîmpul muncii, are la întreținere părinții în etate, ambii pensionari, mama sa a suportat o intervenție chirurgicală costisitoare, probe suficiente în acest sens fiind prezentate, urma a fi scutită cel puțin parțial de plata taxei de stat. În instanța de fond a achitat integral taxa de stat, însă instanța de apel a respins cererea privind scutirea de plata taxei de stat, aflînd despre aceasta doar cînd a fost restituită cererea de apel. Din lipsă de bani nu a avut posibilitate nici să încheie contract cu un avocat pentru a-i apăra drepturile în instanța de apel. Deoarece avea posibilități financiare limitate, a decis să plece peste hotarele țării la muncă, pe 25 septembrie 2018 plecând în or.Londra, Marea Britanie, fapt confirmat prin biletul de avion. A revenit în țară la 26 decembrie 2018, iar la 23 ianuarie 2019 a recepționat încheierea privind restituirea cererii de apel.

A menționat că locuiește pe adresa indicată în cererea de apel, însă din motiv că a fost plecată peste hotarele țării nu a avut posibilitate să recepționeze corespondența.

Deoarece respingerea cererii de scutire de plata taxei de stat a generat în consecință restituirea cererii de apel, pe aceleași temeuri solicită și casarea încheierii Curții de Apel Bălți din 18 decembrie 2018 privind restituirea cererii de apel.

La 01 martie 2019 Rodica Nicolaescu a depus supliment la cererea de recurs, solicitînd casarea încheierilor din 12 noiembrie 2018 și încheierii din 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, soluționarea chestiunii privind scutirea de plata taxei de stat la depunerea cererii de apel, admiterea cererii privind scutirea de plata taxei de stat, cu restituirea la rejudecare a cererii de apel.

În motivarea recursului a indicat că, nu a beneficiat de un termen rezonabil în condițiile legii pentru înlăturarea neajunsurilor, iar instanța de apel urma să asigure părților condiții obiective și echitabile pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale.

A menționat că urmează a fi scutită de la plata taxei de stat așa cum întrunește condițiile necesare prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 18 decembrie 2018 și expediată participanților la proces la 09 ianuarie 2019 (f.d. 111), fiind recepționată de Rodica Nicolaescu la 23 ianuarie 2019 (f.d. 112).

Prin urmare, recursul din 31 ianuarie 2019 a fost depus de către Rodica Nicolaescu în termenul prevăzut de art.425 Cod de procedură civilă.

Potrivit prevederilor art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din actele cauzei rezultă că la 13 septembrie 2018 Rodica Nicolaescu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț (f.d. 75).

În conformitate cu art. 365 alin.(1) lit.d), (1¹), alin. (4) Cod de procedură civilă, în cererea de apel se indică motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul.

Elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

La cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

Prin încheierea din 12 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului înaintat de Rodica Nicolaescu. Totodată, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Rodica Nicolaescu împotriva hotărârii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central și s-a oferit termen de până la 29 noiembrie 2018, ora 09.00 pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 9000 lei, precum și pentru prezentarea cererii de apel motivate (f.d. 91-94).

Încheierea instanței de apel din 12 noiembrie 2018 prin care nu s-a dat curs cererii de apel, la 13 noiembrie 2018 a fost expediată cu scrisoare recomandată în adresa apelantei Rodica Nicolaescu, însă a fost returnată în adresa instanței la 06 decembrie 2018 cu mențiunea „Nereclamat” (f.d. 95, 97, 98-100).

Totodată, prin încheierea protocolară din 29 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, din motivul imposibilității soluționării chestiunii primirii cererii de apel depuse de Rodica Nicolaescu împotriva hotărârii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, în lipsa dovezii de recepționare a încheierii Curții de Apel Bălți din 12 noiembrie 2018, a fost dispusă prelungirea chestiunii primirii cererii

de apel pînă la 18 decembrie 2018, ora 09.00 (f.d. 96).

Din motiv că apelanta nu a înlăturat neajunsurile indicate în încheierea de a nu da curs din 12 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin încheierea din 18 decembrie 2018 a fost restituită cererea de apel formulată de Rodica Nicolaescu împotriva hotărîrii din 16 august 2018 a Judecătoriei Edineț, sediul Central (f.d.105-107).

Verificând legalitatea încheierilor contestate, în limitele indicate în recurs, prin prisma respectării de către instanța de apel a normelor de drept procedural, Colegiul consideră că instanța de apel prin încheierea din 12 noiembrie 2018 corect nu a dat curs cererii de apel depuse de Rodica Nicolaescu, și ulterior corect a restituit prin încheierea din 18 decembrie 2018 cererea de apel menționată or, apelanta nu s-a conformat în termenul stabilit dispozițiilor instanței de apel.

Colegiul reține că, Rodica Nicolaescu în cererea de apel preliminară a solicitat scutirea de la plata taxei de stat în legătură cu starea materială grea, fără însă a prezenta probe ce atestă întrunirea temeiurilor de scutire (f.d. 75).

Potrivit prevederile art. 84 și art. 85 alin. (4) Cod de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărîrilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Așadar, din sensul normelor de drept citate rezultă că persoana fizică sau juridică urmează să probeze situația materială dificilă și imposibilitatea achitării taxei de stat. Colegiul menționează că, chestiunea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat urmează a fi soluționată ținînd cont de situația materială a solicitantului, de valoarea acțiunii, cât și de probele prezentate în acest sens.

Conform art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multi-aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Așa cum în cererea de apel apelanta nu și-a motivat cererea sa de scutire de la plata taxei de stat, mai mult întru argumentarea temeiniciei cererii de scutire de la plata taxei de stat nu au fost anexate careva înscrisuri justificative, Curtea de Apel Bălți întemeiat a respins cererea Rodicăi Nicolaescu de scutire de la plata taxei de stat la depunerea apelului.

Colegiul respinge ca neîntemeiat argumentul recurentei precum că, la materialele dosarului sunt anexate probe ce ar confirma situația financiară dificilă or, însăși Rodica Nicolaescu în cererea de apel nu a motivat solicitarea sa de scutire de la plata taxei de stat, nu a anexat probe actuale în confirmarea solicitării sale, iar înscrisurile la care face trimitere recurenta în recurs au fost anexate ca probe la cererea de chemare în judecată depusă la 13 martie 2018. Totodată certificatul nr.xxxxxx prin care se confirmă că Rodica Nicolaescu are la întreținerea sa părinții, a fost eliberat încă la 16 octombrie 2017 de Primăria

xxxxx (f.d. 24), iar extrasul de includere în lista de așteptare pentru protezare de sold primar pe numele xxxx reprezintă situația la 21 iulie 2017 (f.d. 25).

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că în situația dată, prin concluzia instanței de apel de a respinge cererea depusă de Rodica Nicolaescu privind scutirea de la plata taxei de stat, de a nu da curs cererii de apel, stabilind termen de prezentare a dovezii de achitare a taxei de stat în mărime de 9000 lei și apelului motivat pînă la data de 29 noiembrie 2018, ora 09.00, ulterior pînă la 18 decembrie 2018, ora 09.00, nu se încalcă dreptul recurenteii privind accesul liber la justiție, prevăzut atât de legislația internă cât și de cea internațională.

Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza *Golder vs the United Kingdom* §-36 din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashimgdane vs United Kingdom* 28 mai 1985). Însă, limitările sunt în concordanță cu art. 6 § 1 CEDO, decât dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (cauza *Bellet vs France* § 31, *Garcia Manibardo vs Spain* § 44).

Colegiul reține că, apelanta Rodica Nicolaescu nu a prezentat în termen nici cererea de apel motivată, conform indicațiilor instanței de apel din încheierea de a nu da curs din 12 noiembrie 2018.

În acest context, instanța de recurs menționează și faptul că apelanta avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența CEDO (*Van Harn versus Germany*, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007) de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță și de a îndeplini cerințele legale, fapt ignorat de acesta.

Colegiul reține că, termenul acordat de instanța de apel pentru înlăturarea neajunsului, care a servit temei pentru a nu da curs cererii de apel, este unul imperativ or, în conformitate cu art. 110 din Cod de procedură civilă, termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurenteii precum că prin restituirea cererii de apel i se îngrădește dreptul de acces la justiție, deoarece din materialele cauzei rezultă că instanța de apel a creat condițiile necesare prevăzute atât de legislația națională cât și de cea internațională, asigurându-i apelantei posibilitatea de a-și valorifica efectiv drepturile sale procesuale.

Astfel, după cum se confirmă prin actele cauzei, încheierea din 12 noiembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa apelantei Rodica Nicolaescu, însă din motiv că aceasta a fost plecată peste hotarele Republicii Moldova, fapt

confirmat de către aceasta, scrisoarea a fost returnată instanței cu mențiunea „Nereclamat” (f.d.99-100, 108-109).

Colegiul reține că recurenta în cazul dat nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare or, odată ce a fost depusă cererea de apel nemotivată, Rodica Nicolaescu avea obligația să se intereseze de soarta dosarului său, să înlăture în termenul stabilit neajunsurile indicate în încheierea instanței de apel, termenul acordat fiind apreciat ca unul suficient și real.

În această ordine de idei, este cert că neprezentând apelul motivat și dovada de plată a taxei de stat în termenul acordat de instanța de apel, apelanta a demonstrat o neglijență a drepturilor sale procedurale stipulate în legislația națională, urmând să-și asume un rol activ în procesul în care este parte, valorificându-și drepturile prevăzute de lege.

Instanța de recurs reține că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierile recurate, restituirea cererii de apel în rezultatul nelichidării neajunsurilor este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, avînd în vedere obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Prin urmare, instanța de apel corect inițial la 12 noiembrie 2018 nu a dat curs cererii de apel, iar ulterior la 18 decembrie 2018 a restituit Rodicăi Nicolaescu cererea de apel.

Ținînd cont de cele menționate și avînd în vedere faptul că încheierile instanței de apel sunt întemeiate și legale, iar argumentele indicate de către recurentă sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ respinge recursul cu menținerea încheierilor din 12 noiembrie 2018 și 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți.

În conformitate cu art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Rodica Nicolaescu.

Se mențin încheierile din 12 noiembrie 2018 și 18 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți emise în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Rodica Nicolaescu împotriva lui Valerii Agaci privind încasarea datoriei și penalităților.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh